

ҮДЭР ХОНОГ ҮНГЭРГЭНГҮЙ, ХАНА САГЫЕНЬ АЛДАНГҮЙ БАЯН УРГАСАЯА ХУРЯАЖА АБАЯ!

АРГАЯА ОЛОҮОН АГРЕГАТ

Үргэн элдин таряалантай Анаагай совхоз байгша ондо аймагынгаа бусад ажыхнуудта орходоо хураггүй найн ургаса ургуулаа. Илангаяа 7-дохи фермэд ургуулагдана таряае харахада, томо томо колосуудаа ишэ тийшэнь гунхуулан миралзаад, урмтай даа. Эн-дэхид 370 гектарай га бүринөө 12—13 центнер хара таряа хуряахаар хараална.

Энэ номериймай барлагдахаяа байхадань

Таряагаа хадажа дүүргэе

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Бүхы таряагаа хүдэлмэрин 5 үдэрй туршада амыарлан хадажа, 8 үдэр соо суглуулжа дүүргэе гээн уялгатай эндэхи Куйбышев-ий нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хэлэһэндэе хүржэе байна. Энэ колхозой гшүүдэ 1200 гектар таряа 5 үдэртэ амыарлан хадаха гээн уялгатай хүдэлмэрин 4 үдэрй туршада дүүргэе.

Николай Лапин баһал эршэмтэй-гээр ажаллажа, үдэр бүри 25—30 гектарһаа доошлуулаагүй.

Мүнөөдэр эндэ хэдэн комбайн баалууды суглуулжа эхилхэнь. — Механизаторнууднай таряагаа хадажа дүүргэһэндэе урмашан, хүдэлмэрин 8 үдэр соо баалууды суглуулжа сохио гээн уялгатай 7 үдэрй туршада дүүргэебди гэжэ мэдүүлбэ. Тингэжэ бүхы таряагаа хуряажа дүүргээд, гүрэн-дөө орооһо тушааха түсөөбө үлүү-лэн дүүргэхээр хараалнаби, гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мансуровский мэдүүлнэ.

Н. Дамбаев.

Шэнэ ургасын дээжэ гүрэндэ тушаагдаа

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Суулгын совхозой хүдэлмэ-ришэд 8000 гаран гектар таряа, тэрэнэй 4000 гектарынь шэниснэ, найнаар ургуулагдахы. Энэ жэлдэ тэндэхид таряанайнгаа эхэнхи ху-бини амыарлан хуряахаар шиндэе юм. Тингэжэ машина, техникээ найн заһабариллаад, хуряалгадаа эхитэйгээр ороо. Эдэ үдэрнүүдтэ хуряалга хэжэ байһан Батомунко Жигжитов, Николай Золотарев, Владимир Фокин гэгшэд эдэхи ехэтэйгээр ажаллажа, нормоёо хо-до үлүүлэн дүүргэе. Совхоздо хэ-дээн үдэр соо 2 мянга гаран гек-тар таряан амыарлан хадаглаба. Найхан комбайнер Мартемьян Ко-злов «С-6» комбайнаар баалууды суглуулжа эхилээд, үдэр хахадый туршада 20 гектар хуряагаа.

Үсэгэлдэ энэ совхозойхид шэнэ ургасынгаа дээжэ аймаг соогоо түрүүлэн гүрэндэ тушааба. Энэ совхозой таряа хуряаха хэрэгтэнь туһалжа байһан Мухаршэбэрэй автоажыхын «21—31» номерой авто-машинны жолоошон нүхэр Гвля-ков хэһнээшэе түрүүлэн Суулгын бэлэдхэлэй пунктда шэнэ ургаса тушааха золтой байа.

Т. Гармаев. манай корр.

Элбэг баян ургасаараа урмашан энэ фермын механизаторнууд бүхы таряагаа 10—12 үдэрй туршада хуряажа дүүргэхээр зориг-жоо. Тингэжэ ехэнхи таряагаа гэхэ гү, али хамта 1200 гектар амыарлан хуряахань. Гэбэшье фермэдэ бии байһан комбайн, жаткануудаар тинмэ хэмжээнэй таряае хараалһан 10—12 үдэр соо хуряажа урдиглэ-хэгүй юм. Эгээл тинмэһээ машин-нист Михаил Иванович Лужников, тракторист Иван Григорьевич Лужников гэгшэд таряа хуряалга дээрэ ажалайнгаа бүтээсые хоёр дахин дээшлүүлэе гээн социалистическэ мүрьсөө фермэ соогоо үүс-хээд, аймагынгаа бүхы механизаторнуудта нэмэл бэлгээгэр хандаа.

Мүнөө Михаил, Иван Лужников-танай агрегат үдэр бүрингөө даа-барине ходо үлүүлэн дүүргэжэ, хэ-лээн үгэдөө хүржэе байһай. Тэ-дэнэр түрүүшын 100 шахуу гектар таряа амыарлан хадаад байна.

Зураг дээрэ: Михаил, Иван Лужниковтанай агрегат таряа хадажа ябана.

Д. Дашиевай фото, текст.

Хори.

Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ ажал ханыт

Курумканай совхоздо таряа хуряала унжагайржа байһаар

Амыарлан хуряалгые Курумканай совхозойхид мүнөө хэдэдхи жэлээ хэрэглэжэ байһай. Тээд августын 20-ной байдалаар эндэхид 627 гек-тар таряа амыарлан хадаад байна. Энэнь бүхы орооһот ургамалы 14 процентнь лэ хуряагдана болоно. Зүгээр совхозой механизаторнуудай туйлаһан энэ дүн бирагуйшые һаа, Баргажан соо эгээл ехэнь юм. Энэ дүн хараад байхандаа, Баргажанда таряа хуряалга урагшатай найнаар ябана гэжэ хэлэхын аргагүй бшуу.

Урданда манай үбгэ эсэгэнэрэе амыарлан хуряалаг гэшые өөһе-дынгөө арга шадабаряар хэрэглэжэ байһан гэшээ. Тэдэнэр ургаса ту-рляагаа гаргаар сабшаланайнгаа ху-рляжэ баһал гараараа сохижо ороо-һоёо абадад бэлэй. Харин мүнөө үе-лэ хүсэтэ техникэе жолоодон, шэнэ арга хэрэглэжэ байхандаа, таряа ху-рлялгатай унжагайруулжа ябадал

гаргаха ушарые тон тэсэшэгүй. Ку-румканай совхозой хүтэлбэрлэгшэд энэниие гол таһа мартажар-хёо ёһотой. Совхозой хүтэлбэрлэг-шэд эртэһнээ комбайн, жаткануу-даа заһабарилжа бэлдэхын, мүн орооһо таряанайнгаа эдешэхые на-рибшалан шалгажа байхын орондо минл ханаа амар ябажа байгаа бшуу. Харин совхозой главна агро-ном нүхэр Трофимов таряанайнгаа эдешэхэе байһые шалгажа үзөөд, ямар полин ургасые хэзээ хуряа-хаб гэжэ хубаариллаад, комбайнер, машинистнуудта дуулгабашые, саашадаа юушые хээгүй байшоо. Тэршэлэн бригадир нүхэр Буда-ев таряа хуряалгын хүдэлмэри-е саг болзортоно эмхидхэжэ шадаа-гүй юм. Тингэжэ ургаса хуряалгын эхиндэ нилээд ехэ саг минн үн-гэргэгдэе. Гадна комбайнер, маши-нистууд элдэб шалтагаар машина-нуудаа байлгажа, гэртээ ябашана.

Ц. Цыбиков.

Хэмжээ абахаар болоо

Закаменай хангил үндэр хада уулануудай хормойгоор урғанан таряан шарлажа эдешэхнэй. Гэхэ-тэй хамта, энэ нотагта эртэ хүй-тэржэ, урдандаа хуряалгатай ун-жагайруулжа байһан колхозуудай горьтой таряагаа сандана даруул-жархидга ушарые ханаха хэрэгтэй. Эгээл энэ ушарые урид хараалһан колхозууд мүнөө жэл таряа хурял-гатай эртэлэн эхилжэ, хүдэлмэри-е түргэнөөр, найнаар ябуулахын тула нилээдгүй оролдон. Нэрлэбэл Ле-ниний нэрэмжэтэ, «Победа» болон бусад колхозууд таряагаа амыар-лан хадажа эхилхээр хэды нонобо. Лениний нэрэмжэтэ колхоздо хоёр лафетнэ жаткаар, мүн тусхай түх-ээр гэдлэн хоёр комбайнаар түрүү-шын үдэр 100 гаран гектар таряан амыарлан хадаглаба. Энэ колхоздо һаяар баалууды суглуулжа, сэхэ хадалга эхилхэнь.

Гэбэшье эндэхи зарим колхо-зуудта урданайнгаа алдуу эндүү-нүүдһээ тобишолол хээгүй, тэдэниие усалдахын түлөө тэмсэдэггүй хү-тэлбэрлэгшэд бии байһаар. Жэ-шээлэн хэлэбэл, Сталиной нэрэмжэ-тэ колхозой хүтэлбэрлэгшэд, нэн түрүүн түрүүлэгшэ нүхэр Хубанов хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэ-риине мүнөө болотор тоонгүй бай-гаа.

Тус колхоздо байгша ондо 1000 га-ран гектар таряан хуряалгдаха юм. Хэрбээ энэ таряагаа 15—20 үдэр-тэ хуряажа үрдэгүй һаа, баһал урданайнгаа дутагдалые дабтахаа байна. Эндэ хүдэлгэгдэхэ ёһо-той комбайн, жатканууд һая болотор хүсэд заһабарилдаагүй байжа, хуряалга эхилхэ хэрэгы нилээдгүй наатуулба. Олонхи тех-никэнь һүүлэй үедэ ехэ яаралтай-гаар, дутуу ядуугаар заһабарилга-дан дээрэһээ поли дээрэ гаража, нэгэ хэды хүдэлмэсөөрөө эбдэрш-нэ. Августын 22-ой үдэр колхоз соо-

гоо хуряалгатай түрүүлэн эхилһэн Ендонов, Очиров гэгшэдэй агрега-дууд яһала найнаар хүдэлжэ бай-тараа, комбайнуудынь эбдэржэ, һаатаха баатай болоо. Тэршэлэн нүхэд Самаганов, Видулин гэгшэдэй агрегадууд түрүүшын үдэр даба-ржа үлүүлэн дүүргэбэшье, саашадаа элдэб шалтагаар һаатажа, бүтээс муутайгаар хүдэлнэ. Олонхи меха-низаторнууд комбайн, жаткануу-дайнгаа эбдэрхэдэ 20 шахуу кило-метртэ байһан РТС-тэ ошохо, 5—6 час сагаа минн бараха баатай болоно. Зүгээр тус колхоздо жэ-жэ божо хэрэгсэлнүүд өөһэдөө бүтээхэ арга бии юм. Тээд колхоз-до механгай үгы дээрэһээ таряа хуряалгын энэ халуун үедэ, нэгэ шүүрбэй түлөө нилээд ехэ саг минн хоолоор үнэгэржэе ушар үзэгдэнэ.

Тинхэдэ эндэхи механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрь-сөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй, ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэ-ри ябуулагданагүй. Мү-нөө хүдэлжэ байһан ком-байнер, машинистнууд республикын түрүү механ-изаторнуудай нэмэл бэлгээтэй танилсаагүй байһаар. Тинмэһээ тэд-нэр даабари, түсөөбөшь мэдэнгүй.

Мүнөө үедэ Закаменда тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байһай. Энэ харюуеалгатай хү-дэлмэрин үедэ таряа хуряалгатай эхилһэн кол-хозууд техникэ, хүсээ зүбөөр хубаарилжа, алинданшы анхаралаа һуладхангүй ябуулжа ёһотой. Гэбэшье Стали-най, Ленинэй нэрэм-жэтэ колхозууд та-

риандаа орохотоёо хамта тэжээл бэлэдхэхэ ажалаа, һуладхархи-ба.

Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэндэ абажа байһан хү-нүүдэй тоо үсөөрхэ, тэдэнэй хүдэл-мэрин хойноһоо хиналта шалгал-татай һуладхан ушар үзэгдөө. Эндэхид байгша ондо 3220 тонно си-лос дараха ёһотой аад, мүнөө 2000 гаран тоннынь дараад, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэ дүүргэбэбди гэдлээд, энэ хүдэлмэри зогсоожор-хёо. Шалтагынь халаа силос дара-ха ургамалаа бүлтэнь хуряажа абаа юм ха. Тээд хээрын ногоогоор хэдышые тонно силос дараха арга эндэ бии. Тэршэлэн үбһэ бэлдэхэ түсэбэйнгөө оройдоол хахадынь дүүргээд байна. Сабшалангай заха, шугы бургаһан соогуурхи ногоон сабшадангүй үлэшэнэ.

Д. Аюшеев.

Кяхтын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхид амыарлан хуряалгатай дүүргэе.

Закаменда таряа хуряалга унжагайрһаар.

Коммунистическэ ажалай ударнигууд олошорно.

Депутат хаалишанай түрүү жэшээ.

Гайхам шаг хубилалта — Ц. Т. Шагжинай «Зүрхэнэй дуун», гэжэ повестьһоо отрывок.

Ламанарай мунхаг ябадал шухай.

Хилын саанаһаа һүүлшын мэдэсэлнүүд.

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

1960 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Орооһото ургамалуудай хадагданынь	Силос ургамалуудай хуряалганынь	Тэрэ тоодо кукуруза
-------	-----------------------------------	---------------------------------	---------------------

Кяхтын	19	39	24
Торин	16	28	19
Кабанскын	12	44	1
Бичурын	11	30	8
Мухаршэбэрэй	11	45	13
Зэдын	10	77	6
Заиграйн	9	13	13
Сэлэнгын	9	30	13
Баргажанай	8	29	23
Иволгын	8	64	33
Закаменай	7	41	—
Тунхэнэй	6	47	6
Тарбагатайн	3	39	15
Б-Кударын	2	40	5
Яруунын	1	29	—
Хорин	1	30	9
Прибайкалийн	0,5	64	40

СОВХОЗУУД:

Борьёгой	47	46	0,4
Погранична	40	32	9
Курумканай	30	30	12
Кяхтын	26	54	3
Сэлэнгын	25	48	35
«Эрдэм»	22	100	19
Иволгын	19	71	2
Суулгын	18	61	15
«Октябрьский»	15	70	11
Саяанай	14	56	27
Онохойн	11	58	26
Анаагай	10	49	17
Кабанскын	9	52	11
Оймурай	3	57	—
Бичурын	2	4	6
«Комсомольский»	2	—	—
Кударын	2	42	5
Хэжэнгын	2	29	—
Хорин	0,6	36	27

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлдэлгэ тухай

1960 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Үбһэнэй сабшалан дайһанынь	Силос дарагданынь
-------	----------------------------	-------------------

Кабанскын	114	43
Б-Кударын	111	32
Тарбагатайн	82	22
Тунхэнэй	80	62
Закаменай	75	50
Кяхтын	69	7
Мухаршэбэрэй	59	13
Ахын	55	—
Бичурын	54	19
Баргажанай	54	18
Иволгын	53	26
Заиграйн	48	15
Торин	48	23
Сэлэнгын	46	45
Хорин	41	19
Яруунын	39	3
Баунтын	37	—
Зэдын	36	30
Ойто-Байгалай	11	—

СОВХОЗУУД:

Оймурай	159	38
Саяанай	110	66
Яруунын	105	45
Кударын	78	24
«Комсомольский»	69	26
Борьёгой	68	35
Кабанскын	68	45
«Эрдэм»	63	39
Суулгын	60	21
Бичурын	57	16
Онохойн	52	32
Иволгын	51	69
Иволгын	50	44
«Октябрьский»	48	30
Кяхтын	46	36
Курумканай	45	33
Хэжэнгын	37	18
Хорин	34	20
Сэлэнгын	31	28
Анаагай	28	24
Погранична	24	4

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

1960 оной августын 27, суббото | Сэн 20 мүнган

ХҮН ЗОНОЙ АЖАЛУУДАГ ГАЗАРТАНЬ ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛАЯ

Центральна Комитет эрхэ байдалда парти-иандын бэлдүүлхэ зорилго-той тогтоол соогоо ажал-ажалуудыг газартань по-о, ойлгууламжын хүдэлмэ-риинаар ябуулдаг болохо партиан организацинуудай хандуулаа.

Хүдэлмэришэд, колхозни-ишэлэн тэдэнэй бүтэйн-дэйн гэгшүүд предпряти-ишүүдтэ гү, али колхозой үдтэ ябуулагдадаг поли-ишэмжээ-ябуулгануудта эл-ишэгаанаар хабаадангүй үлэ-ишэна. Коммунизмын мате-ишэришескэ үндэһэ һуури-ишэ асуудалаар КПСС-эй ишэны табихан түүхэтэ зо-ишэһаа үндэһэлэн, олонни-ишэда ябуулдаг ойлгууламжын-ишэ мэри улам үргэдхэхэ, со-ишэ бүхэнэй ажалай эдэбхи-ишэ бүри ехэ болгохо эрилтэ партиан организацинуудай урда-ишэ.

Хамта Заиграйн, Ок-ишэ Торин, Прибайкалийн, ишэ аймагуудай партиан ор-ишэ гшүүд хүн зоной ажалуудыг ишэ түмүүжүүлгын хүдэлмэри-ишэ талаар найн дүй дүршэлэ-ишэ. Улан-Удын мелькомби-ишэ (партиборгойн секретарь П. Шумилов) партиан хүдэлмэрилэгшэдэйн-ишэ ажуудыг газартань ехэ хү-ишэ ябуула. Эндэхи агитатор-ишэ хэдэ хэдэн айлуудай суглуулжа, шухала асуу-ишэлые зүбшэн хэлсүүлээ, нү-ишэ гүдэй гэгшүүд һунгагдаа. Техническэ ёһо гурим эблэ-ишэ баринта тэрэ сүүдэй зар-ишэ үдэр дээрэ харагдадаг бо-

гойн зоной дундаһаа ишэ үйлсэн комите-ишэсконоо болбосон түхэлтэй ишэ элдэб модо тариха, ногоо-ишэ шэмгэлэхын тула горьтой ишэ ябуула, байрануудые ишэ талгада туһална. Эндэхи партиан организацинда нимэ гурим ишэ үбһэй: комбинадай ишэ үбһэд һара хахад болоод ишэ бүхэнэй гэртэ ошожо, по-ишэ асуудалаар хөөрэлдөө хүдэлмэришэдэй ямар эрил-ишэ байһые элирүүлэн, зохио-ишэ хэжэ үзүүлдэг. Хүдэлмэри-ишэ бүтэнэртэй предпрятийн ишэ үбһэдэй нягта холбоо ишэ, хүн зоной ажалуудыг ишэ ханын газетэ гаргадаг ишэ дээрэһэнь, тэдэнэй ажа-ишэ бхи нилээд дээшлээ, элдэб ишэ үбһэй ябадал гаргадаг ишэ бодо үсөөрөө.

Илангаяа Калининэй нэ-ишэ колхозой партиан ор-ишэ «Крокодил» тосхон соогуур ишэ гэгшэн шог газетэ гаргадаг ишэ. Худалд тосхондо бол-ишэ үбһэдэй болгохо хэрэгтэ то-ишэ дутуу дунданууд тухай ишэ аад уран хурсаар бэшэ-ишэ үмүүжүүлээ тэндэн үгтэнэ, ишэ хингала ашаг туйһы колхо-ишэ үлүүгээр бододог зарим ишэ үбһэд, тэдэнэй бүтэнэр, ишэ үрүүгэй ябадал гаргадаг ху-ишэ шалгахайда» хайруула. Би-ишэ аймагай Ждановай нэрэм-ишэ баргажанай аймагай Карл ишэ нэрэмжэтэ (Бархан) кол-ишэ партиан организацинууд ишэ хүдэлмэринимэ туйһы үргэнөөр хэрэглэнэ, ишэ партиан организацинууд-

дай жэшээ дээрэһээ харахада, саг үргэлжэ хүдэлдэг агитпунктнууд ехэ аша үрэтэй байна. Улан-Удэ гор-ишэ одто 27, Прибайкалийн аймагта 6 тинмэ агитпункт нээгдэнхэй. Мүн Хорин, Яруунын аймагуудай парти-ишэна организацинуудта хэдэ хэдэн агитпункт эмхидхэгдээд, зоной дун-ишэда ябуулагдадаг политическэ хү-ишэ дэлмэрин гол газар болоо. Парти-ишэн райкомонуудай баталһан хүтэл-ишэ бэрлэгшэдтэй агитпунктнууд, үйлсэ ба арбаад айл дайдаг агита-ишэ торнууд лекци, консультаци эмхид-ишэ хэдэг, депутатуудай тоосоо хүл-ишэ дэг байна.

Гэхэ зуура зоной дунда ябуула-ишэ дадаг хүдэлмэридэхи ехээн дутуу дундануудые харангуй үн-ишэ гэр, буруу болохо байһанынь эли-ишэт. Олохон партиан эхин органи-ишэ зацинууд улад зоной ажалуудыг газараар ябажа, хэгдэхэ политиче-ишэ скэ хүдэлмэриине һунгалтада бэлдэ-ишэ хэлэй, тэрэниие үнэгэрлгын үедэ лэ үргэнөөр эмхидхээд, саашадаа мартажархидаг байна. Коллекти-ишэ вэйнгээ гэгшүүдэй гэртээ таараха-ишэ гүй ябадал гаргахадань хэрэгсэл-ишэ гүй орхидог хүнүүдые үзэгдэнэ. Бүтэйн гэгшүүд, гэрэй эзэн эхэнэр-ишэ нүүдые нинтын хүдэлмэридэ тон багаар хабаадуула. Иимэ ушар Сэлэнгын, Закаменай, Кабанскын аймагуудай олохон партиан ор-ишэ ганизацинуудта тохёолдоһон байгаа. Улан-Удэ городой Советскэ рай-ишэ ной томо томо гэрнүүдэй газарыг сээрлигүүд соо агитпунктнууд эм-ишэ хидхэгдэн юм. Ушаковий үйлсэн (54 байратай) № 5 гэрэй дэргэдэхи агитпункт ехэ хүдэлмэри ябуулааг байһан аад, һүүлэй үедэ юушые хэжээе болишоо. Шалтагаанынь юуб гэхэдэ, тинмэ агитпунктнуудые райком шалгаха, хүтэлбэрлэхээ бөлиһон байба.

Ухибүүдэй сүүлэ сагые зүбөөр эмхидхэхэ, зоной дунда медицин-ишэ ко-санитарна хүдэлмэри үргэнөөр ябуула ехээн арга боломжоёо до-ишэ моуправленинүүд муугаар хэрэг-ишэ лэнэ.

Наһажаал хүнүүдэй, илангаяа гэр тойронхи ажал хэдэг зарим эхэнэрнүүдэй дунда мухар нүзэгэй горьтойхон үлэгдэл үшөөл бии бай-ишэ һаар. Энэ ушарые хараада абажа, бурхан шажанай буруе элирүүл-ишэ һэн эрдэм ухаанай туйлалтанууды гэгтээ байдаг зоной дунда нэ-ишэ түрүүлхэ хүдэлмэри мүн лэ саг үр-ишэ гэлжэ ябуула шухала. Хүн бүхэн-ишэ гэй хөөрэлдэлгэ арга үргэнөөр хэр-ишэ ргэлэхэ ёһотойбди.

Коммунизм байгуулхын тулада бүхы совет хүнүүдые коммунист үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй. Энэмнай айхабар ехэ, бэрхэтэй зорилго. Зариманай ухаан бодолдо үлэһэн хушан заншалай хог үлэгдэлнүүд хүн түрэлтэнэй зол жаргалта байдалай хяра орой тээшэ—коммунизм тээшэ бүри түр-ишэ гэн дабшаха ябалдалманай һаад тойбо татана. Бүхы совет эрхэтэ-ишэ дые, тэрэ тоодо гэр бүлэнь гэгшүү-ишэ дые хүмүүжүүлхэ гэгшээ партиан организацинуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Хүн зоной ажалууд

Профсоюзай билет нэлгэлгэ — юрын хэрэг бэшэ

Зарим профсоюзудай нэрын нэлгэлгэдэн, профсоюзудай гэшүүдэй гарта байһан үрдын биледүүдэй хуушарһан дээрһээ ВЦСПС-эй Президиум профсоюзай биледүүдэ нэгэ янзын, шэнэ биледүүдээр нэлгэлгэ тухай шиндхэбэри гаргаһан байгаа.

Энэ жэлэй сентябрь — октябрь, һарануудта манай республика дотор профсоюзай биледүүд нэлгэлгэдхэнэ. Энэ хүдэлмэринэ предпрятти, совхоз, эмхи зургаануудай профсоюзай организацинууд хэхэ байна. Профсоюзай биледүүдэ нэлгэлгэ хадаа профсоюзай организацинуудай хүдэлмэринэ саашадаһан һайжаруулха, коммунистическэ общество байгуулхада тэдэнэй үүргы дээшлүүлхэ хэрэгтэ зориулагдаһан шухала хэмжээ-ябуула болно.

Коммунистическэ партиннай эүгһөө советскэ профсоюзудта сар үргэлжин анхрал хандуулагдажа байдаг. Профсоюзудай хүдэлмэринэ һайжаруулха талаар партин ЦК-гэй тогтоол нэгэтэ бэшэ гарһан байна. Һүүдэй үедэ профсоюзудай хүдэлмэринэ нилээд һайжараа. Мүн манайһы республикын профсоюзай зарим организацинууд хүдэлмэриндөө эрид хубилалта хэхэ, долоон жэлэй түсэбне уридшалан дүүргэхин түлөө тэмсэлдэ олонитыг элэхитэйгээр хабаадуулалсана, үйлдэриниш шухала асуудалнуудыг шиндхэлсэнэ. Гансахан һүүдлин нэгэ жэлэй турнада республикын профсоюзудай гэшүүд аяар 17 мянган хүнөөр олоһороо, Илангаяа барилгын болон барилгын материал үйлдэрилдэг промышленностин, хүдөө ажахын хүдэлмэриндэй профсоюзудай гэшүүд эхээр олоһороо.

Паровозо-вагонно заводой, мяхаконсервын комбинатой, Иволгин совхозой, модо буулгадаг Байгалай базын профсоюзай организацинууд биледүүдэ нэлгэлгэдэ бэлдхэжэ байха зуураа, продукция үйлдэрилдэг гүрэнэй түсэб сар соонь дүүргэхэ, профсоюзайнгаа гэшүүдэ олоһоруулха талаар эмхидхэлэй эхэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Мүн эдэ хоолой, нотагай промышленностин, медицинскэ болон гүрэнэй эмхи зургаануудай профсоюзай организацинууд бүхэ хүнүүдэ профсоюзайнгаа гэшүүн болгожо шадаа.

Гэхэтэй хамта, профсоюзай бүхэ организацинуудта нимэ хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ хэлэхын аргагүй. Юб гэхэдэ, профсоюзай зарим комитетүүд билет нэлгэлгээр эмхидхэлэй муртэй хүдэлмэри хэнгүй. Илангаяа модо бэлдхэлэй промышленностин предпряттинуудта энэ асуудалаар нэгэнь суглаан үнэргэгдөөдүй байһаар. Суглаанһаа байха хүдэлмэриндэ шэнээр абтаһан хүдэлмэриндэ — профсоюзудай гэшүүд сар соогоо тоо бүридхэлдэ абтанагүй. Хурьбын леспримхоздо аяар 200 гаран хүдэлмэриндэ профсоюзай гэшүүд болоогүй

ябана. Энэ баримта тус леспримхозой хүдэлмэриндэй комитетдэй түрүүлэгшэ нүхэр Мальчик гэшын муугаар хүдэлмэрилдэгыг гэршэлнэ. Үшөө Баруун-Тарбагатайн, Хандагатайн, Горхойной леспримхозудай, мүн Онохойн модоной комбинатай хүдэлмэриндэй 20 процентий профсоюзда ороогүй.

Дурсагдаһан дутуу дундануудһаа гадна, профсоюзай зарим организацин гэшүүд үсөөржэ байна. Жэшээни, барилгын 1-дехи трестын профсоюзай организацинда жэлэй түрүүшын хахадта гэшүүдэйш 7 процент үсөөржэ, бүхэ хүдэлмэриндэйш 87,9 процент профсоюзда хабаадуулагдаһан. Тэршэлэн барилгын 154-дехи трестдэ аяар 500 гаран хүдэлмэриндэ профсоюзай гэшүүд болоодүй байһаар. Профкомойн түрүүлэгшэ нүхэр Невинца зохио хэмжээ абанагүй. Инмэрхүү дутагдалнууд «Бурстрой» трестдэ худалдаа наймаанай организацинуудта олон.

Совхозуудай профсоюзай организацинуудта энэ хүдэлмэри баһал муугаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Суулгын совхоздо хүдэлмэриндэйш аяар хахадны профсоюзда ороогүй. Совхозой хүдэлмэриндэй комитетдэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыбанов эмхидхэлэй хүдэлмэридэ анхаралаа табинагүй. Эдэхитэдэнь ажахын асуудалнуудыг шиндхэлгэдэ багаар хабаадуулагдана. Профсоюзай суглаан хаа яал үнэргэгдэнэ.

Профсоюзай биледүүдэ нэлгэлгэ — юрын хэрэг бэшэ. Тэрэниг сар соонь дүүргэхин тула тухай суглаа үнэргэгжэ, тус асуудал зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй. Гадна профсоюзай гэшүүдэй карточкануудыг наринаар шалгахэ, дутуу байгаагынь хүсэлдүүлхэ шухала. Шэнээр хүдэлмэриндэ абтаһан зоний профсоюзай гэшүүд болгохо хэрэгтэй.

Шэнэ түхэлэй нэгэ янзын биледүүдэ бин болгохотой хамта, бүридхэлэй хүдэлмэри хубилгадха юм. Профсоюзай гэшүүн бүхэндэ нэгэ карточкын байдаг һаа, мүнөө хоёр карточкатай болоһонь. Хоёрдохин гэшүүнэй түлбэрин карточка байха. Энэ шэнэ гурим профорганизацинуудта тоо бүридхэлгын хүдэлмэринэ хүнгэдхэхэ зэргэтэй. Шэнэ карточкануудта фамили, нэрэ, обогоо зүбөөр, алдуггүйгөөр бэшэхэ хэрэгтэй. Һүүлээрнэ тэдэнэ биледүүдтэ алдүү эндүүгүйгөөр шалган бэшэхэ шухала.

Мүнөө профсоюзудай олохон организацинуудта гэшүүнэй түлбэри тон муугаар суглуулагдана. Гэшүүнэйгээ түлбэри олон һарада түлөөгүй хүнүүд алиһы организацинда бин байһаар.

Эдэ дутагдалнуудыг ойрын сагта усаджажа, шэнэ билет нэлгэлгэ эмхитэй, гуримтайгаар үнэргэгжэ гэһэн профсоюзай организацинуудай шухала зорилго болоно.

М. Гасков, профсоюзудай областной Советдэй секретарь.

Коммунистическэ ёһоор ажаллахын түлөө

Бултанһаа шалгарба

Ажалай бүтээсы дээшлүүлгэдэ зориулагдаһан уралан нарижуулгын дурадхалууд Улан-Удын судна бүтээлгын заводто улам олоор оруулагдана. Техническэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэдэй дундаһаа электромонтажник Петр Ефимович Соколов онсо шалгарна. Энэ уралан нарижуулагча олохон жэлдэ таһал-гаряагүйгөөр судна хабсаралга дээрэ хүдэлмэрилдэг юм.

Судна хабсаралгада электрогагинурын олон аппаратуд хэрэгдэдэг байгаа. Нүхэр Соколов электроэнергин гаргашы арьбалха зорилгоор уралан нарижуулгын үшөө нэгэ шэнэ дурадхал оруулаа. Тэрэ дурадхалаарнь электрогагинуриһаа аяар 4 комплект аккумулятор сүлөөлгөжэ, ондоо тээ хэрэглэхэ арга олдоһон байна. Тингэжэ нүхэр Соколов жэл соо 15 мянган түхэригй арьбалалта хэхэ болоно.

Мүнөө нүхэр Соколов коммунистическэ ажалтай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ шиндхэдэ, дээшлүүлгэдэн уялга абанхай. Нүхэр Соколов үнэргэн 7 һара соо бултанһаа олон дурадхал оруулжа, түрүү һуурнда гараа.

Б. Дмитриев. Зураг дээрэ: уралан нарижуулагча П. Соколов.

Олзо доходоо дээшлүүлнэ

Үргэн хэрэглэй эд бараа элбгээр үйлдэрилжэ, ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтыг үйсэдөөр хангахэ гэжэ олзборилгын артельнүүдэй хүдэлмэриндэй шухала зорилго болоно. Улан-Удын «Труд» гэжэ артелин хүдэлмэриндэ хубсаһа оёлгоор 1960 оной даалгаварта түсэбне амжалтатгайгаар дүүргэжэ байна.

Артелин цехүүдэй дунда коммунистическэ ажалтай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурьсөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Байгша оной түрүүшын хахадта абһан уялгаа амжалтатгайгаар дүүргэн хэдэн бригадануудта коммунистическэ ажалтай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Артелин ном хабтаналдаг цехын хүдэлмэриндэ һаяхан үнэргэгдэнэй үйлдэрилгөө зүблөөн дээрэ бүхэ цехээрэ коммунистическэ ажалтай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ шиндхэбэ.

Хабтаһа хэдэг цехынхид үнэргэн 7 һарын туршдаа продукция үйлдэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, даалгавариһаа гадуур 25.212 түхэригй олзо доход оруулаа. Мүн июль һарадаһы бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ, 71 мянган түхэригй продукция үйлдэрилхэ түсэбөө 75,5 мянган түхэриг хүртэ дүүргэн байна.

Коммунистическэ ажалтай цехын

КОММУНИСТНУУ ЖЭШЭЭГЭЭР

Долоон жэлэй түсэбне болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрэн бүгэдэ арадай мурьсөөндэ республикын промышленна предпряттинуудай коллективүүд эдэхэ ехэтэйгээр хабаадалсажа оронхой. Энэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябалһан Хандагатайн леспримхозой хүдэлмэриндэ абһан уялгаа заатагуй дүүргэхын түлөө оролдон, коммунистическэ ажалтай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурьсөө улам үргэдхэнэ.

Леспримхозойнай партийна организаци коммунистическэ ёһоор ажаллахын түлөө мурьсөө зүбөөр хүтэлбэрилхэ, үргэдхэхэ асуудалда ехэхэн анхарал хандуулна. Нёдондонһоо хойшо мурьсэжэ эхилһэн бригадануудай хүдэлмэрин дүн гаргагдажа, тэдэнһээ 5 бригаданы энэ хүндэтэ нэрэ олгогдоһон байгаа. Тэдэнэй 2 бригада леспримхозой доодо складта, бэшэниин модо бэлдхэлэй Сангон гэжэ пункта, заһабарилгын механическэ мастерскойдо хүдэлмэрилнэ. Хамта дээрэ коммунистическэ ажалтай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэн бригадануудта 35 хүдэлмэриндэ ажаллана. Тэдэнэй нилээд олониний коммунистнууд болон комсомолшууд.

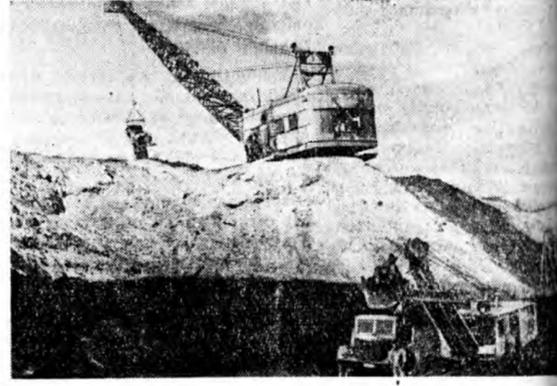
Коммунистическэ ажалтай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурьсөөнэй хажуугаар ударнигай нэрэдэ хүртэхы оролдогшод баһал олон. Байгша оной түрүүшын хахад соо абһан уялгаа амжалтатгайгаар дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэн түрүү шофернууд Тарас Павлов, Терентий Алтынников, слесарь Андрей Семенов гэшэдтэ коммунистическэ ажалтай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Мүнөө гурбадахи эхинһээ хойшо үшөө мастерска 2 участок ческэ ажалтай нэрэ зэргэ хын түлөө мурьсэжэ. Н лавцевай хүтэлбэрилдэ пункттын мастерска үчөө лектив модо бэлдхэлэй гөө даалгавари эхээр үггэжэ, мурьсөөнэй түрүү ябалсана. Мүн эдэхэ модо ашаалагшадай брига бүхэнһингөө нормо хобшахуу дүүргэнэ.

—Манай бригада комскэ ажалтай нэрэ зэргэдэ түлөө мурьсэжэ эхилхэ жэлэйнгээ даалгаварта табан жэл соо дүүргэхэ уялга абһан юм. Мүнөө гурбадахи кварталтайга болзорһоонь холо урид модо бэлдхэхэ дүрбэдхэлэй түсэбөөр ажаллажа — гэжэ тус бригаданы мунист Павел Игнатьевич хөөрэнэ.

Леспримхозойнай заһа механическэ мастерскойд гада автомашина болон нуудыг һайн шанартайгаар рилхын тула шухала хэмжэ абдаг болоо. Бригадир Яковлев өөрөө коммунист туладаа бригадынгаа ажал хэрэгтэ үнэн сэжэхы, бригадынгаа коммунист үндэр нэрне арьчунаар ахаар хүмүүжүүлнэ. Һү леспримхоздо үнэргэгдэнһон коммунистическэ ажалтай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурьсөө үргэдхэхын түлөө бригада эдэхитэйгээр хабна. Гадна энэ үдэшэ дээрэ журам эбдэдэг, архи үчхэй ябадал гаргадаг хүнт саар шүүмжлэдэг болон.

Ингэжэ леспримхозойнай партина организаци коммунист ажалтай коллективэй, нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурьсөө үргэдхэхын түлөө П. Соколов Хандагатайн леспримхозой партиборгой

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галууга-Нуурай шахтануурай управленин тайн уурхайда.

М. Попов.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Аажамхан урасхалта Эрхүү голыг таталсаараа, автомашиннай хабтагай үргэн таряалангай зааар улаан тохойнуудтайр Хойморой нуга голуудта ганаба. Үгдөөнэй нэрюухэн нэбиндэдэ үбдэг тулаһа үбнэ ногоон халуураң, хангалтаһа һайхан үнэрөөрөө хамар гэжэгүүдэйгээр эрхэ бэшэ ара тэмэнай үлэһэнэ. Удангүй набтархан элбхэн гүбөө дабаадхандаманай, үзэхээн гоё, үнгэ бүрийн сээгэ набшар бурхээгдэнэй малшадай байра харагдаба.

—Энэ һаа Шуримнай ажалладаг газар, үржэлтэйл нотаг юм. — гэжэ колхозной түрүүлэгшын орлогшо Бальжинна Малануурай омогдохон мэдүүлнэ. —Һанаха, хараха юмэн эндэ, зоной зориг бадаруулагдашад эндэ, һүн далай билатуулагдашаднай эндэ һуудаг. — гэжэ хоёр хургаа нугалан байжа — депутат Жагадаева, Александра Садыева... гэжэ бэлхэ, олохон хүнэй нэрэ обог дурдан тоолоно.

Һаалишадай байрлаһан Табангуут гэжэ нотаг, нэрээһы, ехэл гоё газар байба. Баруун хойгуурин тээ саахануур сар үргэлжэ ногоорон байдаг, элбэ янзын модотой ой. Зүнай аяма халуунда, үблэй сүлдээр шимэрүүн хүнүдэй өвчөл сэл ногоон шэлбүүнэтэй һаалагар бүдүүн нардыһыг хара ногоон шобхо хурса оройтой хасуурнуудыг үдэнэ үгдөөнэй нэбиндэдэ дабирхайн набһанаһа хальбалуулан байдаг. Дам саанаа Муидаргын оройгоор ажаллахадан мүйгэн сагаан саһан эртэн паранай гэрэлдэ миралзан үргэдхэхэ. Тэндэнэй эхи абһан хэдэн горхонуд бүлэг бүлэг бургаһа һөөгүүдэй хооронд

Бата алхам

тунгалаг сээр уһаа булгилууддаг.

Эгээ мүнөө, зулгы һайхан зүнай үедэ, Хойморой нуга тохойнуудтаар гэр хажуурнуудай хинр-хиур гэлдэхын, мүн һагуурхи нэмжэ талын сабишалан дээрэ морин конькануудай таршаганаанинһи ямар нэгэн аяланууд мэтэ үзэгдэнэ. Нэрэһынь элдэ эрмэтэ ажалтай аяланууд таһарнагуй, амжалта, хужалтын алхам батадхандаһаар. Эндэ ажалдаа шалгаржа, аралдаа магтууяжа ябгашад олон. Зүгөөр тэдэнэй түрүү зэргэдэ эндэхэ «Восточные Саяны» колхозой Табангуудай һу һаалинһи фермын залуу һаалинһи Александр Садыева жагсана, үетэн нүхэдэйгөө, үргэн нингэ зонийгоо зориг бадаруулан ябана.

«Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо уһагһаа» гэжэ ард зоний хэлсэдэһинь тон зүйтэйл гэһэн ха. Александра Садыева хара багаһаа хойно эхэ эсэгээ дахаад, үхэр мал адуулаһадаг, харуулаһадаг боложо, ажал хүдэлмэрини эхи зах табһан түүхэтэй. Энэ басаганай нэгэ харһан юмзэ алдадаггүй, һүбэлгэн бэрхэ байһан хадань ошоношотогоо ажална бэрхэ хүн болохо гэжэ шотагаархиниһи дэмь тухайладаггүй байлаа. Тэрэнэй эхэ Янжима хушгэн, Шагдар эсэгэн, бүхэ һаһаара мал ажал дээрэ хүдэлһэн, ажална бэрхэ зон яһананамтартайнууд. Зүгөөр тэрэ хоёртой басаган — Александра аба эхынгээ нэрэ хүндые омогтойгоор дурдуулаң, дорюун бата алхасаар даһһан ябана.

Нэрээһы, Александра 4—5-дахи класста һуража байхада сүлөөтэй

сагтаа эжи абадаа туһалдаг, зун, намартаа үбнэ, таряа хуряалгын үедэ мори адуулаха, бухал шэрэхэнэ эхилээд, артелингэй элдэб һалбар дээрэ эдэхитэйгээр хабаадалсадаг, ажал хүдэлмэриндэ шударгы абыластай байһан гэхэ. Эжынгээ, аха нүхэдэй зарахада эхилһэн юмзэ гүйсэдхөөгүдөө һаладаггүй, нэтэрүү үхибүүн байгаа һэн гэдэг. Багынь энэ шэнэ шанар мурьсөөһы үлэһэн байха юм.

Гурбан жэлэй урда тээ һэн. Тэрэ үеэр Толтойн колхозууд Түнхэнэйгөө аймаг дотор һу һаалагар гээдэ дэжэ ябаба. Эгээл тинхэдэ нүхэр Садыева өөрынгөө һайн һайхан сэдхэлээр мал ажалтай гүнзгэй гээгдэл усадхалсахы хүсэжэ, Табангуудай фермдэ һаалишан боло-

жо эрһэн байгаа. Тэрэ гэнээр таһалгаряагүй эндэ ажаллажа байдаг.

— Юу хэлэхэб, дүүрүүлэр тухашарха сар нилээд тайралдаа, оролдохын лэ хүсөөр ошоншье олобо хаб, — гэжэ мүнөө Александр Шагдуровна хөөрэдэг. — Сагай ошохо туму һу һаалагяа дээшлүүлжэ байнаб... Яагаад? Яагаад гэхэһы юун байха һэм даа, оролдогто харуулаһага эхэ хэрэгтэй...

Энэ һаалишанай ингэжэ дарууханаар хөөрөжэ байһынь адаглан шагнажа байхада, ажал хүдэлмэрини дүй дүршэл барагдашагүй эхэ гэжэ тухайлмаар. Үнэндөө тинмэһы байна.

Ажаглахада нүхэр Садыева бусад һаалишадһаа ондоо үлүү һайн эрхэ байдала хүдэлнэгүй. Тингэбэһы иматгал даалгавардан хэрэгтээ харуусалга ехэтэйгээр, абыластай бэрхээр хандадаг, эдэхэ үүсхэл додо

гаргада, шэнэ аргануудыг шэнжэлэн, заатагуй хэрэглэхын хойноһоо сухарилтагуйгөөр оролдог, мэргэжлээ дээшлүүлхын хойноһоо сар үргэлжэ һанаажа табилда тула бусадһаа эрид ондоо, эрхим һайн дүнгүүдэ туйлажа шададаг байна.

«Унтаха хэбтэхы, эсэхэ сусахы мэдэхгүй» эхэнэр даа гэжэ тэрэн тухай нүхэдын, нотагаархиниһи мүнөө дэмь хэлсэдэггүй ха. Энэ залуу һаалишан бэрхэшээлэй тохолодобыһы, сүхэрдэггүй, шэн зоригтой хүн. Ажалдаа дилдэжэ, уруу дуруу ябахынь харахагүйт. Тэрэ үнээдэ нэгэ хэмдэ эдэлүүлжэ уһалаң, нэгэ хэмдэ һаажа гуримшуулан байна. Тингэдэ, үнээн бүриһөө һаагдаһан һүнэй тоо бүридхэхы хэхэ үнээдэ ондо ондоогоор эдэлүүлдэг, эхэ һу үгэдэг томо бөтөтэй үнээдтэ бэшэнһынь үлүсэ тэжээл үгэдэг, тинхэдэһы тэжээлэ эхэ наринаар гаргашалан буйлуулжа үгэдэг байха юм.

— Үнээдэйнгээ абари зангынь һайса мэдэхэдэ эхэ үлхатой юм, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ. — Элдэб шалтагаанаар үнээдэ хүндэ һаалгахада муу байдаг, би ямаршы сагта өөрөөл һаахы оролдогто, һаадагшы байнаб. Заримашуул энэһыне тоологгүй хэбэртэй. Энэнь эхэ буруу. Ушарын, үнээд бүхэн эзэлдэ танидаг, ондоо хүнэй эрхэдэ эрхэдэг. Энэ һаалишан мүн лэ үнээдэ зүбөөр һаалгада анхаралаа эхээр табидаг. Ходо нэгэ сагта үнээды һааха, һаахынгаа урда тээ дэлэнгынь нидхэрхэ, мүн һаажашы байхадаа, һаалгын һүүл багта нидхэрхэ асуудалда онсо анхарал хандуулна. Илангаяа түрүүшынхэ тугалаһан үнээдэй дэлэнгы нидхэрхэ тон шухала гэжэ тэрэ тоолоно. Үнээдэйнгээ түрэлгэдэ эртэнһээ бэлдхэдэг, түрэхэ дүтэлхэдэнь ха-

рууһа эдэлүүлгынь улам руулжа, байра байдалһы дэжэ, үдэр һүнигуй орош үнээдэйнгээ тугаллаһаһаа үдэр урид дэлэнгынь нидхэрдэг юм. Тингэжэ хэдэн үнээн тугаллаһаһы һуэс дууһынь үгэдэг сагалламсаарч хэдэн үдэр саран үбнэ эдоулахэ, талхаар туулан бүтээн үһаар уһааһынь һайса сулажуулдаг.

Дүй дүршлөөр баян һаада ажадаа түрүү онол арга хэр зоотехническэ наукин заабын гаалаар ажаллаа эмхидхэн, тай нэтэрүүгээр оролдоһон үр харагдаа. Тингэжэ хэжэлдэ өөрынгөө даажа баян үнэһэй тул бүриһөө 1998 һааһан, үнээн бүриһөө туга тобир тарганаар тушаалһа Нёдондо энэһээ улам дээрэ һэн байгаа һаа, мүнөө жэлдэ шы эхэ һу һаажа захалаа. Оной үнэһэн долоо һарын да үнээн бүриһөө 1513 литр һу һаажа, республикын һаалишадай тоодо оролсобо.

Һаяхан Александра Шагдур БурАССР-эй Министруудтай дэй тогтоолоор «Республикын һаалишан» гһэн хүндэтэ нэрэ гэдэ хүртөө. Энэһэнэй дашарлан, тэсгэн болоһон Толтой советдэй сессин дээрэ тэрээдэ барюулахадань «Этигэй һаалишан» стнай сохом харюулаха» гэһэн ной дунда мэдүүлэ.

ВЛКСМ-эй гэшүүн депутат сандра Шагдуровна Садыева энэһэн үгэдөө хүрэжэ, абһан гаяа дүүргэхын найдамтай. М. Ошохэ тон шухала гэжэ тэрэ тоолоно. Зураг дээрэ: А. Ш. Садыева «Волга» гэжэ үнэнтээ байһан бэлдхэдэг, түрэхэ дүтэлхэдэнь ха- Авторай

Слётто хабаадлсаа

КАЗАНЬ. Энд эдир техникүүдэй бүхэрсон нэгдэх слёт боложо дүүрбэ. Тус слётто Россин Федерацин область, республика, хизааруудай 450 гаран делегадууд хабаадлсан байна. Энэ слётто хабаадлсаах манай республикын хургуулинуудай хурагшад сооно уран бэрхээр юумэ хэдгээрээ шалгаран Юрий Смолин, Виктор Перегудов, Гоша Алхунсаев, Валерий Саргаев, Женя Итанов гэгшэд хабаадлсаа.

Эдир техникүүдэй выставкэ эрдэмтэй байшанда эмхидгэлдэб. Буярадай АССР-эй хургуулин хурагшад замбуулин тойродог хэмэл одоной хүдэлдэг дүрээ, баатар зоригтой дүрбэн сэргшэдэй таваржа ябадан «Т-36» баржин дүрээ болон бусад һонирхолтой юумэнүүдээ энэ выставкэдэ асарһан байна.

— Выставкын үдэрнүүдэй үелэ бидэнэр Кукушкино тосхондо ошожо, В. И. Ленинэй гэр-музей, Ленинэй хураһан Казанин университет орожо хараһан байнабди.— гэж эдир оператор Юрий Смолин омогорхон хөөрэнэ.

Энэһнээ гадна манайхид эдир операторнуудай буулгаһан фильмын кино-фестивальда хабаадлсан клуб, байшангуудаар ябажа, һони һонин юумэнүүдэе хараһан, Волга мурэн дээгүүр таваржа, үзэхэлэнтэ гоё газарнуудтайн танилсаһан, Казань городской промышленна предприятинуудаар ябажа, хүдэлмэритэйнь танилсаһан байха юм.

Уран гоёр бүтээгдэһэн дүрэнүүдэйг түлөө манай республикын делегаци слёттой грамотада хүртөө. Эдир оператор Юрий Смолин, радиоинженер Женя Итанов гэгшэд выставкын үнэтэ бэлдүүдээр шагнагдаа. Тинхэлэ Улан-Удын хургуулинуудай 5—6-дахи классай хурагшадтай хамтадаа бүтээһэн «Т-36» баржин дүрээ арадай ажахын туйлтанууды хатуулан выставкэдэ табигдахаар үлээгдэһэн байна.

— Удаадахи слётто бүри һайн, гоё юумэнүүдэ бүтээжэ абаашаһын тула мүнөөһнөө бэлдэхэлэй эхэлэн хүдэлмэри хэхээр выставкэдэ хабаадлсагдаад бэе бэеэ эрхэжэ байхай,— гэжэ тус слётто хүтэлбэрилэгшээр ошоһон Улан-Удын эдир техникүүдэй станцин кинофототехник Леонид Федорович Калашников хөөрэнэ.

Мүнөөдөрэй программа

18.10 — Ухивүүдтэ зориулагдаһан эстрада концерт. 18.48. — Нүүдэл редакция дамжуулга (буярт хэлэн дээрэ). 19.05 — «Валенсиянская вдова» гэһэн Лопе-де-Вегын комедиядэ зохиогдоһон Хачатурянай хүгжэм. 19.25 — «Гүрэндэ бүри ехэ таряа үгээ» гэһэн дамжуулга. 19.42. — «Манай шэнэ дуунууд» 20.00 — Мундаргын оройгоор туйрба» гэһэн В. Корнаковой романаар радионайруулга. 21.00 — Хабаровска хизаарай филармонин артистнуудай концерт. 21.27 — «Красавица народная» гэһэн концерт. 22.00 — «Заря» гэжэ Молчановой опероно монтаж. Гидрометеорологий мэдээсэлэй ёһоор, мүнөөдөр республика доторнай үүлэгэй шэг байха, урда аймагуудаар бага зэргэ хура бороон орохо. Баруун зүгтөө нулаханар халхила. Улан-Удэ городто үлгөөгүүр 10—12, үдэртөө 20—22 градус дулаан болохо. Августын 28—29-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэгэйшэг байха, зарим нутагуудта бага зэргэ бороон, аадар орохо. Хойто аймагуудта бага зэргээр хүйтэрхэ. Зүг бүхэһнөө нулаханар халхила.

Мухар хүзэг—мунхаг байдалай үлэгдэл

«Бурят үнэн» газетэдэ толлодоошо «Хурал мургэлэй угаар соогур» гэхэн бэшгэ уншажа, ехэтэ һонирхободи. Тон зүб асуудалнууд хаһа саг соогоо табигдаа гэжэ шү.

Бидэ хоёр хүгшэд урдань хаант засагай үелэ түрөөд, барга байдалда баригдан зобожо ябатаргаа, Совет хуулин үршөөлдэ хүртөөд, үрэ бээе үлдэжэ, үргэн жаргал эдлэжэ һуунабди.

ДАСАНГУДАЙ ЛАМАНАР ДОТОО ХӨМӨРЖӨ БУТАРАА НЭН

Шажание баригшад—ламанар өһөд хоорондоо арасалдажа, манай залууда доторһоо бутарһан юм. Тинхэ үеэр Хорино 4 дасан (Анагай, Эгэтын, Хэжэнгын, Чесанын) бэрт байгаа. Олохон ламанар уншаг ташалгаар, гүрэм жэрэмээр элдэт хогшол сүлгүлжэ, зөөрин шуналтай—хөмхий хөбдг болоод, шажанай ёһо сахихаһа байха, һэхлэт гуримһа алдадаг байгаа. Нимэ юумэ хэдэггүй ламанараа нүгөө талань «большевик» ламанар гэжэ нэрлээд, хоорондоо хөмөржө, хурал мургалөө хоёр ондоо хэдэг болоо бэлэй. Ламада большевишье гэжэ юун байхаб, хороо мал-

Эрхимлээшэд шагнагдаа

Республикын Министруудай Совет, профсоюзай областной Советэй президентум «Бурстрой» трестын барилгын матер и а л н у д а й промышленностин хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мурьсөөндэ эдбхитэйгээр хабаадажа, шалгар а г ш а д ы е «РСФСР»-эй соци-

листическэ мурьсөөнэй отличник» гэхэн тэмдэгээр шагнаба. Тэдэнэй тоодо: механическа мастерскойн токарь Петр Иванович Гусляков, барилгын нэгдэхэ управлениин дархан Марк Федорович Зорин, мун тус управлениин штурман Смольская Любовь Николаевна, АТК-гэй жолошон

Дахин гараба

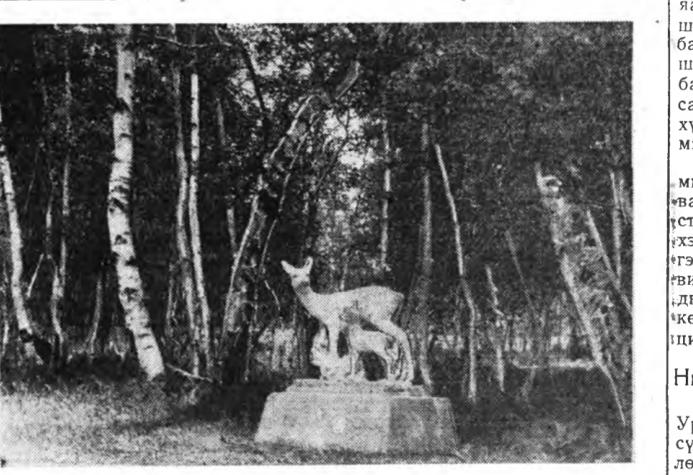
Сэлэнгын аймагай Културын байшангай уран һайханай бүлгэмэй агитационно-уран һайханай бригада үблэ хурялгын үедэ колхоз, совхозуудаар ябажа, хорёод концерт табигһангаа удаа мүнөө программа шэнэлээд, таряа хурялгада ябажа байһан Тель-

манэй, Сталины нэрэмжэтэ колхозуудай механизатор, колхознигуудта наада харуулжаа дахин гараба. 6 хүнөө бүридэһэн агитбригадые байшангай хүдэлмэрилэгшэ, хүжэмэй училищ дүүргэһэн В. Дамиранов хүтэлбэрилэ. Концертн программа ород, бурят дуунуудһаа гадна, уран уншалга, хатар танца, квартет гэхэ мэтэһээ бүридэнхэй. Агитбригада концерт табигһангаа хажуугаар, бригадануудай улаан булан, культбаза н у д т а «Дайшалхы хуудна», уржа лозунг, ханын газет гаргаха, кино табиха, лекци, хөөрөлдөөн үүдэе үнэгэрэхэ юм. Б. Жамбалов.

Алтан намар ерэбэ

Жэлэй дүрбэн сая (Фенологий тэмдэглэл) хон, нуур сөөрэм гай — үбэл, зун, хабар, намарай ямар сагта эхилһэн тухайлдаа хүн бүхэн алдуу гаргахаа һанадаг. Жэшэнь, метеорологууд алтан намарай эхилһэн үдэрэ сентябрийн 1-нээ тоолодог байна. Яахандаа гэхэдэ, энэ үдэрһөө эхилжэ хүнаһай, улаһанай набиһан шаралжа эхилдэг бшуу. Энэ үедэ һуниндөө, үдэртөөшье хүйтэрөөд абадаг.

Алтан намары «эртэ», «орой» гэжэ хоёр ондоогоор хубаарилдаг. Эртн намар хадаа модной набиһанга гүбитэр, оройн намар хүйтэн болотор юм. Намарай һүүлшин хаяхадта илангаа ехээр хүйтэржэ, гол горхонууд мүлһөөр хушагдадаг гэжэ ааб даа. Тинхэлэ республикыннай холын хойто аймагуудта намар, үблэшье эртэ эхилдэг заншалтай. Нүгөөдэ—республикын урда аймагуудта, Улан-Удын оршон тойрондохи газар нутагуудта эртн намар августын 28-һаа эхилдэг байна.

Арюун хуһадай дунда табатай Аржагар шулуун табсан дээр Ахирхан гүлгэтэй гүрөөһөн Амиды шэнээр харагдаһа. А: БАДАЕВАН фотозюуд.

Ламанарай мунхаг ябадал тухай

талсажа тингэһининь эли аабдаа. Тингээдше гүшаад оной үеэр ламанар таража тархиржа, дасан дуган задалагдаад, совет хургуулинууд баригдаа, нэгдэгэ һэн. Тингэжэ дороһоо үдэһэн залуу үетэн дасан хүрэн, бурхан шажан гэжэше мэдэхэгүй, эрдэм соёлой дээжэдэ хүртэн, хүмүүжэдэг болоһонинь эхэл һайхан.

«НЭРЭЭЭ ХУХАРАНХААР, ЯҺАЯА ХУХАРА»

Дээдэ Иволгада нотагтай тэрэ архиша Тогоолойн Ринчэй гэгшэ үбгэн хүн аад, ехэ ахир ябадал гаргаа байна даа. Үрэ хүүгэдээр олон, олзо орошоор баян аад, мургэлэй газарта ошоод, гуйраншалаа гэжэ дуулахад тон аягүй, зохидшыггүй байба. Ингэжэ өөрингөө муугаар нэрээ хухална. Тэрэ хүндэ ямаршье һүзэг үгы шэнги. Хүнгэн олзодо—мүнгэндэ дашууржа гуйраншалаашад өөрингөө бөдө галзуу худалдажа абаад, нүдэ нуураа һэлхэртээр архи ууһанын бүрише муухай.

Мүн үбгэд, хүгшэдэй үргэлэй мунгые үбэршлөөшөд, аралжаа наймаа хэһшэд хэнтэг үнтэг зан гаргажа, олондо шоодбори, зоной наадан болоһонинь мүн лэ хэсүү байна даа. Элүүр бөетэй, эдир залуу хүнүүд аад, колхоз болон совхоздо, гүрэн түрэдөө ашатай тухатай ажал хэжэ, олзо олохоёо

яанаб? Эдэниэ дан зоргоорнь табигуу, гурим журамтай болгохоор болоо гэжэе ха.

Би 74 наһатайшье һаа, юумэ дархалдаг дүрэтэй хүн хадаа эндхи хүн хургуулин байһан заһа-барилалсажа байхайб. Мүнөө үбһэ, таряа хурялгын сүлөөгүй сагта хүн харын дугалдахадань, хургуулине даагша Степан Цыбикжапович намда хандаа. Нэгэ гэрлэйн хушалтые һэлбэжэ заһаад, галһаа нэргылхэ зэмсэгүүдтэ далабша хэбэ, багшанарай суглардаг гэжэ хэрэһэнь заһааб, поольные шэрлээб, эбэрһэн сонхонүүдынь шэрлээб. Хурагшадта харуулжа заадаг плакатуудтай рама хэжэ байнаб. Тинхээдэ нотагымни үхибүүд һайн хураһай даа гээд, өөрингөө үнэн һайн сэдхэлхээ эндхи хургуулаа шэнэ жэлэй һуралсалда бэлдхэлсэжэ байнаб. Мүнгөөр дугалд, олзо бэдэрээ бэшэб. Хоёр хубүүднй фашистнуудые дараха дайнда ошоод, бусаагүй һэн. Тээд Совет гүрэн бидэ хүгшэдтэ яһала хүрэхэ пенсн үгэдэг.

ЗОНОЙ ЗӨӨРЭЭР ЗУГААЛЖА БОЛОХОГҮЙ

Иволгада дасангай дахин нэгдэхэдэ ошоод ерээ бэлэйб. Нэгэ

ХИЛЫН САНАГАА

Конгын Республикаын правительствын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 25. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Леопольд-Вильһа мэдээсэлэнэй ёһоор, Конгын Республикаын правительство үсэгэлдэр үдэш мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ. Раунда-Урунда (ООН-эй харгалзалгын аад, Бельгин захиргаан дөро байдаг газар нотаг) байһан Бельгин парашютна сэрэгүүд Конгын зүүн талын хилэ дээрэ аюул тохёолдуулжа байна. Гомда (Киву провинци) байһан Ирландин сэрэгүүд Конгын сэрэгүүдээр нэгдэгдэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, Конгын сэрэгүүд энэ районһоо Бельгин сэрэгүүдэ гаргажа шадаха байна» гэһэн эрилтэ Гомой хүн зон эрилтэ хэнэ гээд Конгын правительство мүн лэ мэдүүлгэ. ООН-эй сэрэгүүдэй составта оролсожо, Конгодо ерээд байһан Ирландин солдадууд Бельгин парашютистнуудтэй эблээд болоо гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Фидель Кастро үгэ хэлэбэ

ГАВАНА, августын 25. (ТАСС). Кубын эхэнэрнүүдэй революционн организацинуудай Кубын эхэнэрнүүдэй нэгдэмэл федераци боложо хамтарһанда зориулагдаһан баярай суглаан Гаванын ажалшадай ордон соо болоо. Кубын премьер-министр Фидель Кастро суглаан дээрэ ехэ үгэ хэлээ. Кубын эхэнэрнүүдэй нэгдэмэл организацине байгуулга аралай баһа нэгэ илалта мүн болоно, энэ хадаа аралай хүсэнүүдые бэхжүүлхэ хэрэгтэ шэнэ, тон ехэ туха нэмэри болоо гэжэ гээд тэрэ онсолон гэмдлэгээ.

Фидель Кастро саашан ингэжэ хэлээ. Сэрэгэй гэмтэд, революцида эсэргүүсгшэд аралай зүрилдэн тэмсэхэ хүсэ шадалгүйбди гэжэ мэдэхэдэ Америкын империализмда, США-гэй гүрэнэй департаментда, Пентагондо ехээр найдадаг юм. Гэбэшье, революцида эсэргүүсгшэдтэй, гададын оруундууа тэдэниэ үмөөрэн дэмжэгшэдтэй тэмсэхэ хүсэн бин. Эдэ хүсэнүүд хадаа Кубын аралһаа, Латин Америкын аралһаа гадна, бүхэ дэлхэйдэ дууд болоно гэжэ тэрэ онсолон дэглээ.

Колонизаторнуудай, Конгодохи пэдэнэй агентнуудэй хэһэн хорото мэхэ гоё

ЛОНДОН, августын 25. (ТАСС). ООН-эй сэрэгүүдэй, составта оролсожо, Конгодо ерээһэн Малин Федерацин сэрэгэй частнуудай дунда үймөөн болоно гэхэн мэдээсэлнүүдые харин оруунудай агентнуудтэй хэлбэл һүүлэй үдэрнүүдтэ тараадаг болоо. Эдэ частнуудай солдадууд начальнигуудайнгаа үгэ дуулахаа болёо, нотагай засагаар хидтай хөморолдоно, өөһэндэньгөө дураар ашаладана гэхэн хэбэртэйгээр газетнүүд мэдээсэлэн байгаа. Хожомын эдэ бүхэ мэдээсэлнүүд худал хуурмаг гэжэ ООН-эй Конгодохи сэрэгүүдэй командовани буруушаалга хэһэн байха юм.

Альбертвилһээ абтаһан бэшгэ мүнөөдэр «Дейли мейл» газетэд толилогдоо. Дурсагдаһан мэдээсэлнүүдэй ямар зорилгоор тараагдадаг болоһы тус бэшгэ элхрхэйлэнэ. Малин Федерацин частнуудта үймөөнэй болоһон хай мэдээсэл Чомбө гэһын хуурмагаар тараһан зэрбэ болоно. Юуб гэхэдэ, Альберт тотогдоһон засаг турье буруудаг тэндэхи хүн зонтой Малин дадууд эбтэй һайн харилсагуулан байгаа.

Афганистан бээ даанхай болоһон үдэрөө тэмдэглэнэ

КАБУЛ, августын 24. (ТАСС-эй корреспондент В. Гаврилин ингэжэ дамжуулна: «Афганистанай нинслэл хото Кабул оройнгоо бээ даанхай болоһонһоо хойшо 42 жэлэй оёе үсэгэлдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ. Чамане Хозури гэжэ талмай сэрэгэй парад эмхидхэгээр арадай һайндэр эхилээ. Үдэшлэн арадай зугаа наадан

болоһон байна. «Кабул Нагэжэ Кабулай театрта совет, энэдхэг артистнуудай хүсөөр концерт табигдаа. «Газн» гэжэ диондо уласхоорондын нүхэрһоний футболньо мурьсөөн болло. Энэ мурьсөөндэ Афганай «Тор» гэжэ клубай, Кутансин «Тор» гэжэ команदानууд наадажа, зинхид 6:4 гэхэн тоотойгоор гээ.

Олимпин XVII нааданууд нээгдэ

РИМ, августын 25. (ТАСС). Италин «Олимпико» гэжэ тон томо стадион һайндэрхээр гоёон шэмтэглэгдэнхэй. Италин правительствын гэгшүүд, дипломатическа түлөөлөгшэд, хүндэт айлшад лононуудтань һуугаа. Дуу хүгжэмэй абһан Италин Республикаын президент Д. Гронкин гэгшын стадион дээрэ ерэһэн тухай мэдээсэбэ. Италин национальна гимнын аялган эздэлжэ оробо.

тобохоноор хэлээ. Эб наймаһа хэрэгтэ олимпиадын ехэ шанартай байһые тэрэ тэмдэгэ. Уласхоорондын Олимпин президент Брандейж хуулунаар утаһанайн түлөө хидтэ баясхалан хүргөө, үнэн хэрэ хэхэ спортивна тэмсэдэ жалтанууды туйлахынь Олимпин наадануудта хабаадат хусөө.

Стадион дээрэ орожо ерэһэн спортсменүүдэй парад эхилээ. Олимпин наадануудые үнэгэрхэ заншалтай түрүүлжэ бин болоһон орой — Грецин спортсменүүд түрүүлжэ ябаба. Табан түбин алдар сууда гараһан спортсменүүд трибунын урдуур баяр баясхалантайгаар алхалалдан гараа. Туг баригшын толгойлон ябаһан орон бүхэнэй делегацине хүн зон амаршала. СССР-эй гүрэнэй тугые бариха ябаһан Советскэ Союзай спортсменүүдэй делегацине сугларалшад нэрвемэ альфа ташалгаар угтаһан байна.

Римдэ Олимпин наадан нээгдэһэн дээрэ сонсоһон Италин Республикаын президент Д. Гронкин хэлэһэн үгэ репортрунуудһаа дуулаба.

Наадануудые эмхидхэһэн орой — Италин спортсменүүд олимпиадада хабаадагшадай колоннын һүүлэнь ябажа гараба. Спортсменүүд талмай дээрэ гаража, жэрлэдэн зогсоо. Олимпин XVII наадануудые эмхидхэхэ комитетэй түрүүлэгшэ Италин министр Джулио Андреотти сугларалшадта хандан, амаршалгын үгэ

Италин эрхим спортсмен Италин сэрэгэй морягуудай туг харуулар үдэшлүүлэн, Олимп сагаан тугые поли дээрэ бэбэ. Энэ туг аалиханар өөдөө дэбэ, поли дээрэ намирлажа Олимпин гимнын аялган гэрнэ.

Италин мэдээжэ болоһон шэдэгшэ, 1948 оной Олимп наадануудай чемпион Адольфо солони олимпиадада хабаадагшад туг бунтанай зүгһөө Итали дугай үмэнэ Олимпин аялган тангариг үгөө. Олимпин XVII нааданууд нээгдэһэн ёһолол дүүрбэ. Делгэцүлд альфа ташалгануудаар шүүлэн, стадионий поли дээрэ гаража ошоно. Мурьсөөнүүд Римдэ мүнөөдэ эхилжэ байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ